

Likovni kritiki izbirajo

Cikel predstavitev Slovenskega društva likovnih kritikov

Prvo preddverje Cankarjevega doma, 5. 9. – 8. 10. 2017

Izbor:

MONIKA IVANČIČ FAJFAR

Avtor:

ŽIGA KORITNIK

Žiga Koritnik: Carlo Actis Dato (2004), Paal Nilsen Love (2004), Joe McPhee (2016), digitalna fotografija, 38,4 cm × 33,2 cm

Biografija

Žiga Koritnik (1964) je poznan kot avtor številnih portretov glasbenikov ter kot mojster koncertne, gledališke in plesne fotografije, s katero se ukvarja že tri desetletja. Osemnajst let je bil zaposlen kot snemalec na nacionalni televiziji, od 2007 pa deluje kot svobodni umetnik. Že od leta 1996 je uradni fotograf Jazz festivala v Skopju (Makedonija), sodeloval pa je tudi s številnimi drugimi festivali doma in po svetu, kot so Jazz festival Ljubljana, mariborski festival Izzven, Druga godba, Musica sulle bocche na Sardiniji, Ai Confini Tra Sardegna E Jazz, sardinski literarni festival Isola Delle Storie in ameriški festival Vision v New Yorku. Imel je več kot trideset samostojnih ter 24 skupinskih razstav doma in po svetu. V letih 1996 in 2002 je razstavljal na znamenitem jazz festivalu v Saalfeldnu v Avstriji, 2001 v Galeriji Kavehaz v New Yorku, 2006 pa na jazz festivalu Vision v centru Angel Orensanz, na jazz festivalu Penang v Maleziji ter na jazz festivalih v Hongkongu in Zhuhaiu. Njegova fotografija Toma Waitsa je bila razstavljena na newyorškem festivalu fotografije leta 2012. Koritnikove fotografije se pojavljajo v spremljevalnih knjižicah zgoščenk svetovno znanih založb, kot so Tzadik, Intuition music, Leo Records, Clean Feed, Not Two, Enja, Trost Records, Dellmark, Smalltown Superjazz/Carrot Top, Laurence Family Records in Not Two Records, objavljajo jih referenčni mediji, kot so Time Out, Jazz Times, Jazziz, Signal to Noise, Village Voice, All About Jazz, Downbeat, Jazznyt, Jazzthetik in New York records. Japonski Jazznin je njegovo delo predstavil na šestnajstih straneh.

Kot fotograf je sodeloval s plesno skupino En-Knap, Slovenskim mladinskim gledališčem, Mestnim gledališčem ljubljanskim, Lutkovnim gledališčem Ljubljana, SNG Drama, SNG Nova Gorica in SSG Trst. Kot direktor fotografije je delal s filmskimi režiserji Metod Pevcem, Majo Weiss, Petrom Braatzom, Michaelom Bensonom in drugimi.

Leta 1996 je izdal prvo knjigo fotografij *Jazzy-ga!*. Leta 2009 sta sledili *Un punto di luce* o praznovanju konca zime na Sardiniji in knjiga črno-belih fotografskih impresij Bohinjskega jezera *Jezero / The Lake*.

Poleg ukvarjanja z reportažno in portretno fotografijo predava, vodi fotografske delavnice ter kurira fotografske razstave v Mali galeriji Cankarjevega doma in Avli NLB Ljubljana. Trenutno pripravlja fotografije za muzej o sardinskem siru fiore sardo, ki se odpira v začetku leta 2018.

www.zigakoritnikphotography.com

Vizualna podoba jazza se je vseskozi razvijala vzporedno z glasbo. Naslovnice plošč, plakati za koncerte ter ilustracije v revijah in časopisnih so podobo te glasbene zvrsti zasidrali v množični kulturi. Jazz je pomembno odmeval tudi v sodobnem slikarstvu – če omenimo le nekatera imena, kot so Piet Mondrian, Henri Matisse, Otto Dix, Jackson Pollock in Andy Warhol – ter seveda v fotografiji. Ameriški fotografi Herman Leonard, Bob Willoughby, Milt Hinton, Bill Claxton in drugi so od blizu spremljali jazzovsko sceno, dokumentirali dogajanje na odru in ob njem ter portretirali jazzovske glasbenike. Tako se je rodil poseben fotografski žanr, jazzovska fotografija, ki poleg fotografske veščine od fotografa zahteva tudi posebno naklonjenost in ljubezen do glasbe.

Žiga Koritnik je glasbo kot najstnik začel spoznavati z rockom, za tem pa ga je pritegnil tudi jazz. Strast do glasbe je združil s strastjo do fotografranja, obiskovanje koncertov s spremljanjem dogajanja na odrih. Vendar ga dokumentiranje glasbenih nastopov ni moglo povsem zadovoljiti; želel si je bližine, stika in komunikacije z glasbeniki, ki so, po večini, osebe z močnim, zanimivim, posebnim značajem. Njegova iskrena želja je obrodila sadove in kmalu je reportersko delo lahko nadgradil s fotografskimi portreti glasbenikov.

Ko se zapisi glasbenih zgodb z odra preselijo v zakulisje, postanejo drugačni. Prizorišče energične akcije, šova in zunanega videza zamenja prostor umirjene refleksije, sprostitve in osebnega stika. Koritnikove fotografije niso običajni studijski portreti. So intimne fotografije, ki izražajo prisrčne, naklonjene odnose, trenutke povezanosti in bližine, pristen stik portretiranca in fotografa, iskreno komunikacijo ... V objektiv je ujet neponovljiv drobec časa in človeških vezi.

Portreti glasbenikov so tu postavljeni v okenski okvir, ki razdeli kompozicijo na enakomerno mrežo kvadratnih polj in predstavlja (dobesedno) okno v svet glasbe. Na fotografijah so glasbeniki, ki jih je Koritnik srečal na Jazz festivalu Cerkno: Ned Rothenberg, Eugene Chadbourne, Carlo Actis Dato, Joe McPhee, Pat Thomas, Ken Vandermark, Bobby Previte, Zlatko Kaučič, Paal Nilsen Love, Harry Tavitian, Boštjan Gombač, Nate McBride, Akosh S., Curtis Fowlkes, Dave Rempis in Bojan Z. Različno kadrirani portreti obrazno in značajsko različnih ustvarjalcev kažejo na različne glasbene zvrsti in umetniške izraze – predstavljajo različne obraze jazza. Nekateri portreti so celopostavni, drugje je izrez doprsni, ponekod pa celoten format zapolnjuje obraz. Pogled portretiranca je vselej usmerjen v fotografov objektiv in tako neposredno nagovarja tudi gledalca. Statično portretno formo fotograf včasih razrahlja s pozami, prostorskimi postavitvami in s poudarjenimi oblikami glasbenih inštrumentov, ki se tako iz atributov spreminjajo v likovne elemente.

Osredotočene obrazne izraze včasih dopolnjuje drža rok in prstov, ki v kompozicijo vnaša dinamiko. Igro kretenj, ki vzpostavlja razmerje med obrazom in rokami, lahko razumemo tudi kot metaforično upodobljen dialog uma in telesa. Sporočilnost telesne govorice fotograf nadgradi s svetlobnimi poudarki. Podobno kot številni jazzovski fotografi tudi Žiga Koritnik prisega na črno-belo tehniko, ki poudari formo in globino izraza ter hkrati omogoča tonsko modeliranje in poigravanje s kontrasti. Morda črno-bela estetika najbolj pristaja jazzu zato, ker lestvica sivih tonov med črno in belo na fotografskem papirju ustreza tonskim lestvicam v glasbi. Ali pa zato, ker spominja na črno-bele notne zapise, črno-bele klaviature, klasična črno-bela oblačila pionirjev jazzovske glasbe, na temačnost mehko zadimljenih jazzovskih klubov ...

Čeprav so razstavljeni portreti osebni in intimni, so po formi reprezentativni. Osrednjo kompozicijo portretov v oknu zato spremlja izbor fotografij, ki ilustrirajo dinamičen vsakdan življenja glasbenikov oziroma prikazujejo druge, z glasbo povezane motive. Ta izbor razkriva poseben odnos fotografa do glasbe in glasbenikov – čustven, sproščen, marsikdaj tudi malce hudomušen, vendar iskreno naklonjen in predan.

Med likovno umetnostjo in jazzom je tesna vez. Tudi razstava del Žige Koritnika v okviru cikla predstavitev *Likovni kritiki izbirajo* v Prvem preddverju Cankarjevega doma sovпада s 4. Evropsko jazz konferenco. Tako razstavni program dopolnjuje utrip glasbenega dogajanja v hiši ter nagovarja udeležence konference in mimoidoče obiskovalce. Njihove poglede skuša ujeti in zadržati podobno, kot je poglede glasbenikov v svoj objektiv ujel fotograf.